

Sygn. akt II KK 106/22

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie lustrowanego **T. C.**,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej
na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 20 stycznia 2023 r.
wniosku obrońcy lustrowanego o wyłączenie sędziego SN Małgorzaty Bednarek od udziału w sprawie o sygn. akt II KK 106/22
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario* w zw. z art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym

p o s t a n o w i ł:

**pozostawić bez rozpoznania wniosek obrońcy lustrowanego
T. C. o wyłączenie sędziego SN Małgorzaty Bednarek od udziału
w sprawie o sygn. akt II KK 106/22.**

UZASADNIENIE

W dniu 12 grudnia 2022 r. obrońca lustrowanego T. C. skierował do Sądu Najwyższego wniosek o wyłączenie sędziego SN Małgorzaty Bednarek od udziału rozpoznaniu kasacji Prokuratora Generalnego od wyroku (orzeczenia – przyp. SN) Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 marca 2021 r., sygn. akt II AKa 45/20/L na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., ze względu na wadliwe powołanie sędziego do orzekania w Sądzie Najwyższym oraz niespełnianie wymogów niezawisłości i bezstronności sędziego Sądu Najwyższego.

W uzasadnieniu wniosku jego Autor powołując się na uchwałę składu połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu

Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, potwierdzoną wyrokami Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 maja 2021 r. wydanymi w sprawach o sygn. akt: II GOK 2/18, II GOK 3/18, II GOK 5/18, II GOK 6/18 i II GOK 7/18 oraz szereg orzeczeń SN, ETPCz i TSUE, wskazał, że sędzia SN Małgorzata Bednarek – powołana do pełnienia swych funkcji postanowieniem Prezydenta RP Andrzeja Dudy z dnia 19 września 2018 r. (nr 1130.47.2018), na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa powołanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3) – uzyskała nominację w warunkach rażącego naruszenia w procesie wyłaniania, tj. stanęła do konkursu przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., tym samym nie spełnia minimalnego standardu bezstronności. Zdaniem obrońcy, wystarczającym do wyłączenia sędziego SN na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. jest fakt jego powołania w wyniku działań Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym w trybie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3) i nie jest przy tym konieczne wykazywanie prawdopodobieństwa braku bezstronności sędziego w danej sprawie rozpoznawanej przez Sąd Najwyższy. Jednak w dalszej części uzasadnienia wniosku obrońca wskazał na okoliczności mające budzić uzasadnione wątpliwości co do niezawisłości i bezstronności sędziego, o których wiedzę zdobył z artykułów publikowanych na stronach internetowych, których wydruki załączył do wniosku, a mianowicie okoliczności związane z rozwojem zawodowym sędziego SN Małgorzaty Bednarek sprzed powołania do orzekania w Sądzie Najwyższym jako prokuratora i członka Stowarzyszenia „A.”, które „od początku swego istnienia skupiało najbliższych współpracowników Ministra Z. Z.” (k. 141v.-143), okoliczność „niezwykłego tempa awansów” w ramach struktur prokuratury i ich ściśle powiązanie z objęciem władzy w Polsce przez partię P. i pełnieniem funkcji Ministra Sprawiedliwości przez Z. Z. oraz życiem prywatnym sędziego, a mianowicie okoliczność pozostawania w związku małżeńskim ze „[...] działaczem P.”, mającą wskazywać na powiązania sędziego z politykami władzy wykonawczej. Dodatkowo zaznaczył, że nie bez znaczenia dla rozpoznania przedmiotowego wniosku pozostaje też stosunek przedstawicieli władzy wykonawczej i partii P. do lustrowanego T. C. m.in.

„zwycięzcy konkursu na niezwykle prestiżowe stanowisko dyrektora Biura Informacyjnego NATO, którego nie mógł pełnić w Moskwie ze względu na brak udzielenia akredytacji przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych”. Stanowisko Ministerstwa Spraw Zagranicznych – zdaniem obrońcy – oparte było najprawdopodobniej na niechęci Ministra Spraw Zagranicznych do lustrowanego ze względu na jego wcześniejszą bliską współpracę z Ministrem R. S. (lustrowany kierował m.in. Sekretariatem Ministra w Ministerstwie Spraw Zagranicznych). W końcowej części wniosku obrońca zaznaczył, że wraz z przedmiotowym wnioskiem, odrębnym pismem, złożył wniosek o zbadanie spełnienia przez sędziego SN Małgorzatę Bednarek wymogów niezawisłości i bezstronności sędziego w trybie art. 29 § 5 i n. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1904).

Analiza akt sprawy prowadzi do wniosku, że zarówno przedmiotowy wniosek, jak i wniosek, o którym mowa w końcowej jego części, tj. wniosek o zbadanie spełnienia przez sędziego SN Małgorzatę Bednarek wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących powołaniu i postępowaniu po powołaniu z dnia 12 grudnia 2022 r., skierowane zostały do Sądu Najwyższego w jednej kopercie (k. 162).

Pierwotnie oba wnioski trafiły do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, który pismem z dnia 16 grudnia 2022 r. przedstawił je Prezesowi Sądu Najwyższego kierującemu pracą Izby Karnej z prośbą o ich zarejestrowanie i zwrot do Sekretariatu Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego po stwierdzeniu dopuszczalności (k. 137).

W dniu 19 grudnia 2022 r. Przewodniczący Wydziału II Izby Karnej zarządził zarejestrować wniosek o wyłączenie sędziego w kontrolce „KRI” (pkt 1) i przekazać go do Wydziału II (pkt 2). Jak wynika z pieczęci Kierownika sekretariatu Wydziału II Izby Karnej zamieszczonej na karcie 164 akt sprawy, na podstawie zarządzenia Prezesa Izby Karnej z dnia 21 grudnia 2022 r. wniosek ten został zarejestrowany w repertorium „KRI” pod numerem 115, a następnie przydzielony sędziemu sprawozdawcy.

Co zaś się tyczy wniosku o zbadanie spełnienia przez sędziego SN Małgorzatę Bednarek wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem

okoliczności towarzyszących powołaniu i postępowania po powołaniu, to został on zarejestrowany w repertorium II „KB” pod numerem 13/22 (k. 113) i zarządzeniem z dnia 20 grudnia 2022 r. został przyjęty jako spełniający wymogi określone w ustawie o Sądzie Najwyższym (k. 163).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek należało pozostawić bez rozpoznania, albowiem nie jest to wniosek o wyłączenie oparty na podstawie wskazanej w przepisie art. 41 § 1 k.p.k. — tak jak to wstępnie określono w ramach przeprowadzonej w dniu 19 grudnia 2022 r. kontroli formalnej (dekretacja Przewodniczącego Wydziału II Izby Karnej Sądu Najwyższego, (k. 138 akt).

Tytułem uwagi o charakterze ogólnym należy wpierw odnotować, że w systemie prawa karnego procesowego funkcjonują obecnie aż trzy odrębne ścieżki (tryby) umożliwiające wyłączenie sędziego od udziału w sprawie w związku z okolicznościami podlegającymi każdorazowej, zniuansowanej na tle danego układu procesowego ocenie. Są to (wyjawszy wyłączenie sędziego na podstawie przesłanek powodujących powstanie stanu określanego w jurysprudencji mianem *iudex inhabilis*, enumeratywnie wskazanych w przepisie art. 40 § 1 k.p.k.; mają one na tyle „sztywny” charakter i są na tyle wąsko ujęte przez ustawodawcę, że ich praktyczne stosowanie — z reguły — nie nastrocza poważniejszych trudności): (a) art. 41 § 1 k.p.k. (instytucja *iudex suspectus*), (b) art. 26 § 2 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz.U. z 2021, poz. 1904, j. t. ze zm. (dalej cyt. jako – ustawa o SN) i (c) art. 29 § 5-24 ustawy o SN.

Z porównania tych urządzeń prawa sądowego wynika, że o ile — generalnie — wszystkie one są nakierowane na zapewnienie bezstronności i niezawisłości sędziów (sądów) orzekających w sprawie, to każdy z nich dotyczy jednak odmiennie określonych przez ustawodawcę wycinków szeroko pojmowanej bezstronności sędziego i w innym zakresie (w związku z innymi okolicznościami) ma gwarantować stronom postępowania prawo do bezstronnego procesu.

Konsekwencją równoległego funkcjonowania w systemie prawa odrębnie ukształtowanych wniosków o wyłączenie jest konieczność rozłącznego traktowania tych instrumentów procesowych oraz podstaw ich stosowania, tj. te same, identyczne okoliczności będące podstawą złożenia jednego z wniosków nie

mogą być jednocześnie — jeśli chodzi o dokładnie tę samą podstawę faktyczną i prawną — impulsem do skutecznego złożenia wniosku czy wniosków o wyłączenie sędziego nawiązujących do innych podstaw ustawowych.

Ma to szczególne znaczenie na gruncie niniejszej sprawy, gdzie obrońca wskazał jako podstawę (intytulacja, *petitum*) złożenia dwóch wniosków o wyłączenie (zarejestrowanych osobno w repertorium „KB” i w kontrolce „KRI”) datowanych na dzień 12 grudnia 2022 r. treść art. 29 § 5 ustawy o SN i art. 41 § 1 k.p.k.

Po pierwsze, nie ma wątpliwości co do tego, że o znaczeniu (charakterze) czynności procesowej decyduje jej treść, nie zaś nazwa, którą opatrzył czy opatrzyła ją autor lub autorka (*falsa demonstratio non nocet*). Nie zachodzi jednak odwrotna relacja: określenie (nazwanie, nazwa) czynności nie zmienia jej charakteru prawnego. Inaczej mówiąc, na gruncie prawa karnego procesowego brak jest korespondującej dyrektywy interpretacyjnej, zgodnie z którą momenty natury czysto formalistycznej — lub wręcz formułkowej — takie jak nazwa czynności, intytulacja pisma, miałyby być miarodajne dla zdekodowania charakteru czynności procesowej czy też mogłyby stanowić podstawę do przyjęcia tezy o modyfikacji istoty czynności (znaczenia, treści czynności). Brak jest więc podstaw do sformułowania w postępowaniu karnym zasady *falsa natura non nocet*.

Po drugie, kwestia natury czynności procesowej podlega badaniu w postępowaniu jurysdykcyjnym w sposób ciągły, na k a ż d y m etapie postępowania. Zatem wstępna kontrola formalna skargi inicjującej postępowanie przeprowadzona przez upoważniony do tego podmiot nie petryfikuje dalszego biegu postępowania w tym znaczeniu, że nie jest ona wiążąca dla sądu z punktu widzenia określenia charakteru czynności prawnej (wniosku inicjującego postępowanie; także — tak jak w tym przypadku — postępowania o charakterze incydentalnym, postępowanie o wyłączenie sędziego) i charakteru postępowania. Sąd Najwyższy jest zatem obecnie zobowiązany do zweryfikowania charakteru procesowego złożonego przez adw. P. S. wniosku o wyłączenie, nazwanego — przez samego autora — wnioskiem o wyłączenie na „podstawie przepisu art. 41 § 1 k.p.k.”.

Po trzecie wreszcie, zestawienie wskazanych powyżej podstaw wyłączenia sędziego, rozlokowanych obecnie przez ustawodawcę zarówno w ustawie

postępowania karnego, jak i w ustawie ustrojowej regulującej postępowanie przed Sądem Najwyższym (ustawa o SN) dowodzi, że każda z tych podstaw, choć zorientowana (jak już powiedziano wyżej) na zapewnienie takich wartości, jak niezawisłość i bezstronność sędziego, cechuje się oczywistą i daleko idącą odrębnością normatywnego ujęcia. W praktyce oznacza to, że w przypadku formułowania wniosku o wyłączenie w oparciu o tę odrębnie przez ustawodawcę skodyfikowane podstawy autor wniosku (rzecz oczywista dotyczy to przede wszystkim profesjonalnych uczestników obrotu prawnego) zobowiązany jest w uzasadnieniu wniosku nawiązać do całkowicie innych podstaw faktycznych i prawnych.

W związku z tym, że w sprawie wpłynęły jednocześnie dwa wnioski o wyłączenie z tej samej daty (i w tej samej dacie), nawiązujące do dwóch odrębnych podstaw wyłączenia (w każdym razie gdy się tylko na treści intytulacji oraz *petitum* obu pism procesowych), nieodzowne było zbadanie na obecnym etapie postępowania odnoszącego się do wniosku zarejestrowanego w kontrolce „KRI”, czy w istocie chodzi tu o wniosek o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego oparty na podstawach nawiązujących do przepisu art. 41 § 1 k.p.k., tak jak to deklaruje w *petitum* jego autor, adw. P. S..

Otóż analiza obu wniosków datowanych na 12 grudnia 2022 r. przekonuje w sposób nie pozostawiający żadnych wątpliwości, że — poza nieznacznymi, czysto kosmetycznymi modyfikacjami natury wyłącznie redakcyjnej — są to dwa i d e n t y c z n e wnioski, o identycznej ilości stron, identycznie skonstruowane i takó ż napisane, o identycznej ilości — i identycznej treści — załącznikach (na załączniki te składają się przedstawione przez obrońcę lustrowanego — w celach dowodowych na użytek postępowania w przedmiocie wyłączenia — wydruki stron internetowych z portali informacyjnych redakcji „F.”, „G.”, „P.” oraz fragmenty stron internetowych z „serwisu dziennikarskiego” o nazwie „P.”, wydawanego przez Stowarzyszenie „P.”, którego Radę Programową stanowią prof. L. B. - przewodniczący, mec. M. E., mec. S. G., mec. P. K., prof. M. M., prof. M. P., mec. M. W. i mec. J. W.).

Jedyna istotna różnica pomiędzy tymi wnioskami polega na tym, że ich autor operuje odmienną intytulacją (zatem nawiązanie do art. 29 § 5 ustawy o SN z

jednej strony, i do art. 41 § 1 k.p.k. z drugiej) oraz na wskazaniu w obecnym wniosku, że jednocześnie składa on wniosek o wyłączenie oparty na instytucji testu bezstronności. Wobec zasygnalizowanej powyżej identyczności obu wniosków należało odpowiedzieć na pytanie o rzeczywisty charakter złożonych przez autora wniosków. Struktura tych wniosków, konkretnie zaś ściśle nawiązanie przez ich autora do podstaw wyłączenia określonych w treści przepisu art. 29 § 5 ustawy o SN (część 2-ga obu wniosków odnoszą się do okoliczności towarzyszących powołaniu SSN Małgorzaty Bednarek zatytułowana w obu pismach *Powołanie SSN Małgorzaty Bednarek do orzekania w SN*, część 3-cia obu wniosków, odnosząca się — jak to ujęto we wniosku nawiązującym do art. 29 § 5 ustawy o SN — do „Podstaw wniosku z art. 29 § 5-7 i 9 ustawy o Sądzie Najwyższym”, zaś we wniosku nawiązującym w *petitum* do art. 41 § 1 k.p.k. do „niespełniania przesłanek niezależności i bezstronności w niniejszej sprawie”), nie pozostawia wątpliwości co do tego, że obecny wniosek jako wniosek o wyłączenie oparty na okolicznościach, o których mowa w przepisie art. 41 § 1 k.p.k. został zarejestrowany w kontrolce „KRI” wyłącznie przez przeoczenie. Nie ma bowiem najmniejszych wątpliwości co do tego, że opatrzenie tego wniosku w *petitum* nawiązaniem do podstawy wyłączenia sędziego skodyfikowanej w Kodeksie postępowania karnego ma czysto instrumentalny charakter, nie konwenując w żaden sposób z rzeczywistą treścią przedsięwziętej przez adw. P. S. czynności procesowej (w istocie jest to wniosek o wyłączenie oparty na podstawie wskazanej w art. 29 § 5 ustawy o SN) i ma służyć jedynie obejściu gwarancyjnych zasad i trybu postępowania w przedmiocie wniosku o wyłączenie określonego w art. 29 § 5 ustawy o SN.

Sumując: niniejszy wniosek, będący powieleniem tożsamego wniosku opartego na podstawie z art. art. 29 § 5 ustawy o SN z tożsamej daty zarejestrowanego obecnie w repertorium II „KB” (pod sygn. II KB 13/22) jest nie tylko prawnie niedopuszczalny, ale i procesowo niestosowny. W efekcie wniosek ten należało pozostawić bez rozpoznania — jako wniosek omyłkowo zarejestrowany w kontrolce „KRI”, w rzeczywistości zaś nieoparty na art. 41 § 1 k.p.k.

